

Кирил Котун,
Інститут педагогічної освіти
і освіти дорослих НАПН України (м. Київ)

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

Постановка проблеми. Професійний розвиток вчителів в процесі їх професійної підготовки — складне і багатогранне завдання, що вимагає глибокого теоретичного осмислення. Практика останніх років показує чітку еволюцію професії вчителя. Для того щоб відповідати змінам, що відбуваються у сфері освіти, вчитель повинен перейти зі статусу виконавця в статус професіонала. У педагогічній літературі педагогів Фінляндії професіоналізм педагога — поняття, що означає професійний статус і престиж, який відноситься до обов'язків викладачів управляти і розвивати їх власні знання [3].

За оцінками Міжнародної програми контролю освіти PISA (Programme For Student Assessment), а також Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Фінляндія займає лідируюче місце за рівнем шкільної освіти, досвід якої аналізується світовою освітньою громадськістю. Одним з основних показників успішності системи освіти є підготовка педагогічних кадрів. Незважаючи на це, стають шкільним педагогом, лише пройшовши найсуворіший відбір — з 30% кращих випускників педагогічних факультетів у школи відбираються найкращі (за статистикою приблизно 12%). Суворі державні вимоги є гарантією того, що критерій якості педагогічної освіти залишається високим [3].

Завдання дослідження: висвітлити необхідність професійного розвитку майбутніх вчителів початкової школи у педагогічній освіті Фінляндії.

Основні здобутки дослідження. Серед головних принципів фінської системи підготовки педагогічних кадрів виділяють індивідуальний підхід, високу освіченість вчителів, довіру та рівноправність [2]. Провідні педагоги Фінляндії виділяють такі умови професійного розвитку майбутніх вчителів початкової школи:

- отримання спеціальних педагогічних знань (розширення когнітивного компонента інтелектуальної підготовки педагога);
- формування морально-естетичного ідеалу як критерію оцінки навколишнього світу і себе в ньому в єдності з природним середовищем, з потребами самовдосконалення;
- формування цілісної особистості в процесі навчання;
- гуманістична спрямованість освіти;
- перегляд змісту, форм і методів професійної підготовки;
- розробка нових технологій професійної підготовки, що відображають рівень, досягнутий сучасними науками, індивідуалізацій! передовий досвід [1].

У фінській програмі акцентується увага на тому, що вчителі повинні адаптувати методiku навчання до специфічного контексту, в якому їм доводиться працювати. Усе це може здійснювати тільки вчитель з високою професійною компетентністю, розвиненими творчими здібностями, високим рівнем інтелігентності, ерудованості та здібностей до безперервної освіти [2].

В існуючих визначеннях підкреслюються наступні сутнісні характеристики компетентності:

- ефективне використання здібностей, що дозволяє плідно здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами робочого місця;

- володіння знаннями, уміннями і здібностями, необхідними для роботи за фахом при одночасній автономності і гнучкості в частині рішенні професійних проблем;
- розвинена співпраця з колегами і професійним міжособистісним середовищем;
- інтегроване поєднання знань, здібностей і установок, оптимальних для виконання трудової діяльності в сучасному виробничому середовищі;
- здатність робити що-небудь добре, ефективно в широкому форматі контекстів з високим ступенем саморегулювання, саморефлексії;
- швидкою, гнучкою і адаптивною реакцією на динаміку обставин і середовища [2].

Таким чином, метою професійного розвитку є створення можливості для вивчення педагогічної взаємодії, розвивати власні навички викладання, навчитися планувати, вчитись працювати і оцінювати навчання відповідно курікулуму, навчатись співпрацювати з шкільним співтовариством, вміти працювати з учнями різного віку, враховуючи їх індивідуальні особливості, а також вміння співпрацювати з іншими вчителями, батьками та представниками «добробуту суспільства» («welfare society»).

Список використаних джерел

1. Международный информационно-методический семинар «Предпосылки мирового лидерства и конкурентные преимущества национальных систем образования» Финляндия (г.Хельсинки, г.Турку, г.Тампере) [Електронний ресурс]. - Режим доступу URL <http://teacher-karelia.narod.ni/lurku.htm>
2. Kansanen P. (2003) Teacher education in Finland: current models and new developments.
3. OECD (2010), PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume1), OECD Publishing. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : URL <http://www.oecd.org>